

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ
З ПИТАНЬ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

Н А К А З

від _____ 2024 р.

Київ

№ _____

Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації інклюзивного навчання суб'єктами надання освітніх послуг у сфері професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад

Відповідно до підпункту 35 пункту 4, пункту 9 Положення про Національне агентство України з питань державної служби, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01 жовтня 2014 року № 500, пункту 3 Положення про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 лютого 2019 року № 106, з метою виконання заходу 10 плану заходів з розвитку системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад до 2027 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2023 року № 1206-р,

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Методичні рекомендації щодо організації інклюзивного навчання суб'єктами надання освітніх послуг у сфері професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад.

2. Генеральному департаменту з питань професійного розвитку державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування забезпечити оприлюднення цього наказу на офіційному вебсайті НАДС та вебпорталі

UB
НАДС
№138-24 від 01.10.2024
КЕП: Алошина Н. О. 01.10.2024 19:49
3FAA9288358EC0030400000086E5290057DAD500

управління знаннями у сфері професійного навчання «Портал управління знаннями».

3. Рекомендувати суб'єктам надання освітніх послуг у сфері професійного навчання (провайдерам) використовувати ці Методичні рекомендації під час організації інклюзивного навчання суб'єктами надання освітніх послуг у сфері професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад.

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Голова

Наталія АЛЮШИНА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Національного агентства
України з питань державної
служби

_____ 2024 року № _____

**Методичні рекомендації
щодо організації інклюзивного навчання суб'єктами надання освітніх
послуг у сфері професійного навчання державних службовців, голів
місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та
заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів
місцевих рад**

I. Загальні положення

1. Ці Методичні рекомендації розроблено з метою надання методичної допомоги суб'єктам надання освітніх послуг у сфері професійного навчання (далі – суб'єкт надання освітніх послуг) щодо організації інклюзивного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад (далі – учасники професійного навчання).

2. Ці Методичні рекомендації рекомендується використовувати суб'єктам надання освітніх послуг як допоміжний інструмент при визначенні потреб учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами та/або проблем забезпечення інклюзивного навчання та прийняття рішень для їх розв'язання/усунення.

3. У цих Методичних рекомендаціях терміни рекомендується вживати в такому значенні:

інклюзивне освітнє середовище – сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання та професійного розвитку учасників професійного навчання, ефективної професійної діяльності працівників суб'єкта надання освітніх послуг, надання якісних освітніх та інших послуг учасникам професійного навчання з урахуванням їхніх особливих освітніх потреб та можливостей;

учасники професійного навчання з особливими освітніми потребами – учасники професійного навчання, які мають особливі освітні потреби та/або належать до маломобільних груп населення і потребують додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення реалізації права на здобуття якісних освітніх послуг з урахуванням їхніх особливих освітніх потреб та можливостей;

тренер – особа, яка здійснює комплекс заходів з підвищення кваліфікації учасників професійного навчання, організованих суб'єктом надання освітніх послуг, відповідно до форм і методів навчання дорослих.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Законі України «Про освіту», Положенні про систему професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 06 лютого 2019 року № 106.

4. Метою організації інклюзивного навчання рекомендується вважати створення суб'єктами надання освітніх послуг сприятливого і безпечного інклюзивного середовища для якісного навчання учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами.

5. Суб'єктам надання освітніх послуг рекомендується здійснювати організацію інклюзивного навчання відповідно до вимог законодавства щодо створення інклюзивного освітнього середовища з урахуванням програмних та міжнародних документів (стандартів).

6. Учасниками організації інклюзивного навчання учасників професійного навчання та формування інклюзивного освітнього середовища суб'єктами надання освітніх послуг рекомендується вважати:

- засновника(ів) суб'єкта надання освітніх послуг;
- керівника суб'єкта надання освітніх послуг;
- керівників структурних підрозділів суб'єкта надання освітніх послуг;
- педагогічних і науково-педагогічних працівників, тренерів;
- інших працівників суб'єкта надання освітніх послуг.

7. Під час організації інклюзивного навчання, створення інклюзивного освітнього середовища суб'єктам надання освітніх послуг рекомендується дотримуватись таких принципів:

поваги до притаманної людині гідності, її особистої самостійності, зокрема свободи робити власний вибір, незалежності;

рівності можливостей;

рівності чоловіків і жінок;

формування толерантності та взаєморозуміння в освітньому середовищі, відсутності дискримінації;

відкритості і гнучкості освіти, здатності швидко реагувати на зміни та виклики, повного й ефективного залучення до освітнього процесу усіх його учасників;

поваги до особливих освітніх потреб учасників професійного навчання, забезпечення їх права зберігати свою індивідуальність;

забезпечення архітектурної, інформаційної, освітньої та соціальної доступності освітнього середовища;

інноваційності, аналізу, пошуку та впровадження кращих підходів в інклюзивній практиці;

дотримання стандартів якості освітніх послуг та навчально-методичного забезпечення;

узгодженості та координованості дій структурних підрозділів суб'єкта надання освітніх послуг та учасників освітнього процесу;

індивідуалізації навчання та гармонійного професійного розвитку учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами.

8. З урахуванням частини другої статті 25 Закону України «Про освіту» засновник(ам) суб'єкта надання освітніх послуг або уповноваженому ним органу (особі) рекомендується забезпечувати створення інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування.

9. Суб'єктам надання освітніх послуг рекомендується інформувати учасників професійного навчання про їх право звернутися із скаргами про порушення прав у сфері освіти до освітнього омбудсмена відповідно до Порядку та умов звернення до освітнього омбудсмена, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 06 червня 2018 року № 491.

II. Організація освітнього процесу учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами

1. Суб'єктам надання освітніх послуг для організації освітнього процесу учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами рекомендується здійснювати організаційні заходи щодо:

1) створення безпечного інклюзивного освітнього середовища;

2) застосування принципів універсального дизайну в організації освітнього процесу;

3) приведення території суб'єкта надання освітніх послуг, його будівель, споруд та приміщень у відповідність з вимогами державних будівельних норм, стандартів та правил.

Якщо наявні будівлі, споруди та приміщення суб'єкта надання освітніх послуг неможливо повністю пристосувати для потреб учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами, рекомендується здійснювати їх розумне пристосування з урахуванням універсального дизайну;

4) забезпечення необхідними навчально-методичними матеріалами та інформаційно-комунікаційними технологіями для організації освітнього процесу;

5) забезпечення в разі необхідності розумного пристосування;

6) застосування в освітньому процесі найбільш прийнятних для учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами методів і способів спілкування, в тому числі української жестової мови, рельєфно-крапкового шрифту (шрифту Брайля);

7) забезпечення доступності інформації в різних форматах (шрифт Брайля, збільшений шрифт, електронний формат тощо).

2. Суб'єктам надання освітніх послуг під час створення безпечного інклюзивного освітнього середовища рекомендується планувати та організувати:

фізичний простір, що передбачає фізичну доступність усієї інфраструктури на території суб'єкта надання освітніх послуг, забезпечення доступної та зрозумілої інформації про розташування будівель, приміщень та підрозділів суб'єкта надання освітніх послуг;

освітній (діяльнісний) простір, що включає умовне зонування території за видами діяльності (організацію осередків діяльності різного спрямування: освітнього, практичного, професійного, дозвілля тощо), забезпечення необхідними навчальними матеріалами та відповідними меблями, устаткуванням, засобами;

цифровий простір, зокрема шляхом забезпечення доступності вебсайту, освітніх платформ та інших інформаційно-комунікаційних систем, системи дистанційного навчання та інших електронних систем, необхідного програмного забезпечення тощо для повноцінної та рівної участі у освітньому процесі всіх його учасників;

інформаційний простір, що передбачає вільний доступ учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами до інформації в усній, письмовій, електронній та іншій формі, використання зручних, безпечних та доступних каналів комунікації тощо;

соціальне середовище, що забезпечує умови для ефективної взаємодії всіх учасників освітнього процесу з урахуванням їх індивідуальних особливостей;

діяльність суб'єкта надання освітніх послуг в часовому вимірі (гнучкі графіки роботи (діяльності, навчання).

3. Під час організації інклюзивного освітнього процесу суб'єктам надання освітніх послуг рекомендується застосовувати принципи універсального дизайну та розумне пристосування, що забезпечить учасникам професійного навчання з особливими освітніми потребами:

рівність та архітектурну, транспортну, інформаційну, комунікаційну доступність;

гнучкість освітнього середовища (наявність широкого переліку індивідуальних налаштувань та можливостей з врахуванням потреб учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами: гнучкий метод навчання, зміну темпу навчання; меблі, висоту та розташування яких можна регулювати; наявність тактильних смуг зі шрифтом Брайля на початку і в кінці поручнів тощо);

простоту та зручність використання освітнього середовища незалежно від їх досвіду, рівня освіти, мовного рівня (розміщення вказівних піктограм в коридорах, наявність планів території; застосування тактильної плитки або контрастних смуг, призначених для осіб з порушеннями зору тощо);

легке сприйняття та доступність інформації, незважаючи на сенсорні можливості учасника професійного навчання (використання для друкованих матеріалів літер відповідного розміру, кольору і шрифту; розміщення у доступних форматах (текстовий, відео-, аудіоформат) інформації на вебсайтах тощо);

терпимість до помилок (використання дизайну, що зводить до мінімуму можливість виникнення ризиків та шкідливих наслідків випадкових або ненавмисних дій учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами: наявність кольорової розмітки зон, у яких можна травмуватись; кольорове маркування на скляних дверях та/або використання дверей контрастного кольору у порівнянні зі стінами; забезпечення неслизькості підлоги тощо);

низький рівень фізичних зусиль (встановлення дверей, які легко відчиняються, автоматичних сушарок для рук; облаштування туалетів із бездоторковим змивом тощо);

достатній розмір для доступу та використання (наявність необхідного розміру і простору при підході, під'їзді та різноманітних маніпуляціях з огляду на антропометричні характеристики, стан та мобільність учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами: відстань між столами та їх висота має бути зручною для учасників професійного навчання будь-якої статури та зросту; розмір дверного отвору, простір в туалетній кабінці тощо має бути достатнім для переміщення учасника професійного навчання з особливими освітніми потребами на візку).

4. Забезпечення учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами необхідними допоміжними засобами для навчання рекомендується здійснювати у тому числі на підставі їх письмового звернення та з урахуванням можливостей суб'єкта надання освітніх послуг.

5. Суб'єктам надання освітніх послуг під час забезпечення прозорості та інформаційної відкритості відповідно до статті 30 Закону України «Про

освіту» рекомендується на своїх вебсайтах (у разі їх відсутності – на вебсайтах своїх засновників) створювати окремі сторінки, на яких:

оприлюднювати нормативно-правові акти, що визначають процедуру забезпечення організації інклюзивного навчання та створення інклюзивного освітнього середовища у суб'єкта надання освітніх послуг;

оприлюднювати навчально-методичні матеріали (затверджені програми підвищення кваліфікації, електронні версії необхідних підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій, презентацій тощо);

розміщувати інформацію та документи у доступних форматах та зрозумілих формах для учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами (текстовий, відео-, аудіоформат) у виді фотоматеріалів, інфографіки, схематичних планів навчальних корпусів та гуртожитків, схем розміщення пандусів, підйомників, ліфтів та спеціалізованих санвузлів тощо.

6. Під час забезпечення потреб учасників професійного навчання в інклюзивному навчанні суб'єктам надання освітніх послуг рекомендується вживати заходів щодо налагодження ефективних комунікацій, у тому числі зворотного зв'язку.

Для отримання зворотного зв'язку від учасників професійного навчання та працівників суб'єкта надання освітніх послуг (керівників структурних підрозділів, педагогічних і науково-педагогічних працівників, тренерів, інших працівників) рекомендується застосовувати відповідний інструментарій: анкетування, опитування, у тому числі у онлайн форматі, дослідження та моніторинги з якості освіти, аналіз скарг та пропозицій, скриньки довіри, усні та цифрові комунікації тощо.

7. Для створення інклюзивного освітнього середовища, організації інклюзивного навчання з урахуванням потреб і можливостей учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами суб'єкту надання освітніх послуг рекомендується запроваджувати спеціальний супровід (підтримку), що передбачає здійснення навчально-організаційного (допомогу в організації інклюзивного навчання, індивідуальних консультацій тощо) та психолого-педагогічного (психолого-андрагогічний) супровіду.

Спеціальний супровід (підтримка) учасника професійного навчання з особливими освітніми потребами рекомендується здійснювати працівниками суб'єкта надання освітніх послуг, а також за потреби – із залученням волонтерів та інших уповноважених таким учасником навчання осіб.

Суб'єктам надання освітніх послуг рекомендується облаштувати приміщення для надання консультацій психологом, відпочинку, особистої гігієни, медичного обслуговування тощо.

8. Для врахування різноманітних потреб учасників професійного навчання та розвитку у них культурної, інклюзивної компетентностей

суб'єктам надання освітніх послуг рекомендується розробляти та впроваджувати програми підвищення кваліфікації за такими напрямками:

- з питань державної гендерної політики;
- забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків (гендерна рівність);
- запобігання випадкам дискримінації за ознакою статі та реагування на них;
- проведення гендерно-правової експертизи, гендерних аудитів;
- дотримання прав людини та протидії дискримінації;
- створення безбар'єрного простору;
- запобігання і протидія торгівлі людьми;
- забезпечення прав та інтересів осіб з інвалідністю;
- вивчення положень Конвенції про права осіб з інвалідністю, питання універсального дизайну і доступності;
- документування, оцінювання шкоди, завданої постраждалим у зв'язку з конфліктом, з урахуванням гендерного підходу;
- забезпечення психологічної підтримки та адаптації у період воєнного стану та після його припинення чи скасування тощо.

9. Суб'єктам надання освітніх послуг для методичної підтримки педагогічних і науково-педагогічних працівників, тренерів та інших працівників, поширення кращого досвіду щодо організації освітнього процесу учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами рекомендується проводити науково-освітні, навчально-методичні, комунікативні заходи, заходи з обміну досвідом, у тому числі за участю міжнародних партнерів, інформаційно-просвітницьку діяльність з формування толерантного ставлення до осіб з особливими потребами.

III. Планування суб'єктом надання освітніх послуг організації інклюзивного навчання

1. З метою створення інклюзивного освітнього середовища суб'єктам надання освітніх послуг рекомендується питання належної та якісної організації інклюзивного навчання передбачати у стратегії розвитку відповідного суб'єкта надання освітніх послуг.

2. Суб'єктам надання освітніх послуг рекомендується до щорічного (за наявності)/стратегічного плану роботи включати комплекс заходів, спрямованих на організацію інклюзивного навчання, визначати послідовність і строки їх виконання та враховувати потреби щодо забезпечення необхідними ресурсами.

3. Під час щорічного (за наявності)/стратегічного планування роботи відповідного суб'єкта надання освітніх послуг щодо забезпечення інклюзивного навчання рекомендується передбачати заходи, спрямовані на:

організацію якісного і безпечного інклюзивного навчання;

надання підтримки та створення умов для самореалізації кожного учасника освітнього процесу, доступу до якісних освітніх послуг з урахуванням потреб учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами;

запровадження гнучкого освітнього процесу;

урізноманітнення форм, методів, методик та підходів до навчання з урахуванням потреб учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами, зокрема щодо особливостей опанування навчального матеріалу;

прийняття та впровадження ефективних управлінських рішень щодо забезпечення інклюзивного навчання, створення інклюзивного освітнього середовища;

відповідну підготовку педагогічних і науково-педагогічних працівників, тренерів щодо інтегрування нових освітніх методик, допоміжних технологій в практику діяльності суб'єкта надання освітніх послуг;

підвищення кваліфікації, навчання у рамках самоосвіти педагогічних і науково-педагогічних працівників, тренерів з питань забезпечення прав людини та недискримінації, організації інклюзивного навчання, у тому числі щодо комунікації та взаємодії із учасниками професійного навчання з особливими освітніми потребами.

4. Для створення/розвитку інклюзивного освітнього середовища та належної організації інклюзивного навчання суб'єктам надання освітніх послуг рекомендується розробляти та затверджувати політики соціальної освіти та інклюзивного навчання, стратегічні цілі та наміри, концепції розвитку інклюзивної освіти, концепції щодо організації навчання учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами, програми розвитку інклюзивного навчання, регламенти роботи, порядки супроводу (надання допомоги) учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами, правила комунікації із особами з інвалідністю тощо.

5. Суб'єктам надання освітніх послуг рекомендується розробляти та використовувати перелік показників та критеріїв, що характеризують стан інклюзивного освітнього середовища та організації інклюзивного навчання.

Рекомендований перелік показників для оцінювання рівня інклюзивності освітнього середовища суб'єктами надання освітніх послуг наведено в додатку до цих Методичних рекомендацій.

6. До процесу стратегічного планування організації інклюзивного навчання суб'єктам надання освітніх послуг рекомендується залучати всіх учасників освітнього процесу.

IV. Роль керівника суб'єкта надання освітніх послуг в організації інклюзивного навчання

1. Під час організації інклюзивного навчання керівнику суб'єкта надання освітніх послуг рекомендується забезпечувати:

організацію зручного, доступного, безпечного та комфортного освітнього середовища для учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами з урахуванням принципів універсального дизайну;

врахування індивідуальних потреб учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами під час інклюзивного навчання;

можливість використання у разі потреби розумного пристосування під час організації інклюзивного навчання;

використання освітніх платформ та інших інформаційно-комунікаційних систем, необхідного програмного забезпечення, доступу до Інтернету під час освітнього процесу;

вжиття заходів, які спрямовані на усунення перешкод, що впливають на якість інклюзивного навчання;

здійснення системного моніторингу відповідності стандартам доступності, облаштування існуючих будівель та приміщень;

можливість організації гнучкого інклюзивного навчання/освітнього процесу;

формування системи внутрішніх комунікацій, що задовольняє потреби учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами в інформації;

консультування та організацію надання методичної допомоги педагогічним і науково-педагогічним працівникам, тренерам та іншим працівникам щодо організації інклюзивного навчання, алгоритмів взаємодії з учасниками професійного навчання з особливими освітніми потребами тощо;

проведення інформаційно-просвітницької діяльності з формування толерантного ставлення до учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами.

2. Керівнику суб'єкта надання освітніх послуг на підставі письмового звернення учасника професійного навчання з особливими освітніми потребами, а також індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності), іншої документації, що підтверджує наявність в особи особливих освітніх потреб, рекомендується утворювати інклюзивну групу відповідно до законодавства.

3. Керівнику суб'єкта надання освітніх послуг рекомендується впроваджувати в корпоративну культуру філософію дотримання принципів безбар'єрності, інклюзії та універсального дизайну кожним педагогічним і науково-педагогічним працівником, тренером, іншими працівниками у професійній діяльності, зокрема:

усувати бар'єри;

цінувати людське різноманіття та розуміти, що людські відмінності та цінності збагачують суспільство;

визнати, що освітня діяльність ґрунтується на правах людини та принципах рівності;

піддавати критиці дискримінаційне ставлення суспільства до осіб з обмеженими функціональними можливостями;

розуміти, що політика у сфері навчання учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами повинна розроблятися на засадах партнерства.

**Директор Генерального департаменту
з питань професійного розвитку
державних службовців та посадових осіб
місцевого самоврядування**

Людмила РИКОВА

Додаток
до Методичних рекомендацій
щодо організації інклюзивного
навчання суб'єктами надання
освітніх послуг у сфері професійного
навчання державних службовців,
голів місцевих державних
адміністрацій, їх перших заступників
та заступників, посадових осіб
місцевого самоврядування та
депутатів місцевих рад
(пункт 5 розділу III)

**Рекомендований перелік показників для оцінювання рівня
інклюзивності освітнього середовища суб'єктами надання
освітніх послуг**

№	Критерії	Так	Ні	Примітка
1.	У документах, що визначають питання стратегічного розвитку суб'єкта надання освітніх послуг передбачено організацію інклюзивного навчання			
2.	Питання створення у суб'єкта надання освітніх послуг інклюзивного освітнього середовища, універсального дизайну та розумного пристосування включено до внутрішньої системи забезпечення якості освіти ¹			
3.	У суб'єкта надання освітніх послуг визначено показники та критерії, що характеризують рівень інклюзивності освітнього середовища			
4.	У суб'єкта надання освітніх послуг запроваджено періодичне проведення моніторингу щодо виявлення потреб учасників освітнього процесу та забезпечення інклюзивності навчання			
5.	Частка навчальних приміщень, що є інклюзивними та враховують потреби осіб з обмеженими функціональними можливостями (%)			
6.	У суб'єкта надання освітніх послуг передбачено відокремлені місця для паркування транспортних засобів, в тому числі і для осіб з інвалідністю (за наявності парковки) ²			
7.	Сходи на вході до будівлі суб'єкта надання освітніх послуг безпечні, прості у використанні, їх початок і закінчення мають контрастне маркування (за наявності сходів) ²			

¹ Частина третя статті 41 Закону України «Про освіту».

² ДБН В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30 листопада 2018 року № 327 (зі змінами); ДБН В.2.2-3:2018 «Будинки і споруди. Заклади освіти», затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 25 квітня 2018 року № 106 (зі змінами).

8.	Сходи на вході до будівлі суб'єкта надання освітніх послуг облаштовані пандусом, що має поручні з обох боків, у тому числі простір для маневрування крісла колісного (за наявності сходів) ²			
9.	Наявна доступна універсальна кабіна туалету (вбиральня) ²			
10.	Наявна доступна універсальна кабіна туалету (вбиральня) оснащена: поручнями, поворотним чи відкидним сидінням, раковиною, унітазом з функцією біде або змішувачем з гігієнічним душем, автоматичною сушаркою для рук, наявне рідке мило з дозатором ²			
11.	Вхідна площадка при вході, пандус, сходи, піднімальні пристрої захищені від атмосферних опадів ²			
12.	Замкнений простір будівлі (ліфти, пожежобезпечні зони, окремі санітарно-гігієнічні та туалетні кімнати з окремим входом) обладнані двобічним зв'язком із диспетчером або черговим і передбачено аварійне освітлення ²			
13.	Шляхи евакуації в будівлі суб'єкта надання освітніх послуг є доступними для учасників професійного навчання (в тому числі і для учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами) ²			
14.	У суб'єкта надання освітніх послуг є ліфт, що функціонує (за наявності технічної можливості розміщення ліфту у будівлі)			
15.	Ліфт у суб'єкта надання освітніх послуг оснащений сигналами звукового супроводу та дублювання позначень поверхів шрифтом Брайля (за наявності технічної можливості розміщення ліфту у будівлі)			
16.	У суб'єкта надання освітніх послуг наявні вказівні таблички шрифтом Брайля (біля кожних дверей)			
17.	Предмети інтер'єру, у тому числі в коридорі, не ускладнюють пересування			
18.	Забезпечено безперешкодний доступ до будівель, приміщень суб'єкта надання освітніх послуг учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами ³			
19.	У суб'єкта надання освітніх послуг передбачено зонування території за видами діяльності (освітньої, практичної, дозвілля тощо)			
20.	У суб'єкта надання освітніх послуг сформовані відкриті та загальнодоступні ресурси з інформацією про свою діяльність та оприлюднені на вебсайті (у разі відсутності – на вебсайті засновника). Доступ до такої інформації осіб з порушенням зору може забезпечуватися в різних формах та з урахуванням можливостей закладу освіти ⁴			

³ Підпункти 7, 8 пункту 47 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187.

⁴ Частина перша статті 30 Закону України «Про освіту».

21.	На вебсайті суб'єкта надання освітніх послуг (у разі відсутності – на вебсайті засновника) забезпечено відкритий доступ до умов доступності закладу освіти для навчання учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами ⁵			
22.	Структура вебсайту суб'єкта надання освітніх послуг є чіткою, максимально оптимізованою та логічною			
23.	Навігація вебсайту суб'єкта надання освітніх послуг є зрозумілою, візуальна складова приваблива та впізнана			
24.	На вебсайті суб'єкта надання освітніх послуг створена окрема сторінка, на якій розміщена інформація у доступних формах та форматах (текстовий, відео- та аудіоформати, фотоматеріали, інфографіки, схематичні плани, нормативно-правові акти тощо)			
25.	На вебсайті суб'єкта надання освітніх послуг оприлюднені навчально-методичні матеріали (програми підвищення кваліфікації, електронні версії підручників, навчальних посібників, конспекти лекцій, презентації тощо (або відповідного електронного ресурсу) ⁶			
26.	Суб'єкт надання освітніх послуг застосовує (має) розумні пристосування для надання освітніх послуг (у тому числі онлайн) учасникам професійного навчання з особливими освітніми потребами (адаптація навчальних матеріалів, індивідуальні/додаткові консультації, індивідуалізація методів навчання/процедур оцінювання, допоміжні засоби для навчання тощо)			
27.	У суб'єкта надання освітніх послуг запроваджено супровід (підтримку), зокрема фізичний, учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами			
28.	У суб'єкта надання освітніх послуг сприятливий психологічний клімат між учасниками освітнього процесу			
29.	У суб'єкта надання освітніх послуг запроваджено гнучкий графік роботи/освітнього процесу			
30.	Педагогічні і науково-педагогічні працівники, тренери, інші працівники суб'єкта надання освітніх послуг проходять підвищення кваліфікації/навчання з питань інклюзивності, прав людини та недискримінації			
31.	У суб'єкта надання освітніх послуг налагоджено зворотній зв'язок між учасниками професійного навчання та адміністрацією, педагогічними і науково-педагогічними працівниками, тренерами та іншими працівниками			
32.	У суб'єкта надання освітніх послуг наявні розумні пристосування:			
	плаский вхід до будівлі;			
	підйомні механізми чи інші прилади розумного пристосування біля сходів (у разі відсутності пандусу);			

⁵ Частина друга статті 30 Закону України «Про освіту», підпункт 9 пункту 47 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187.

⁶ Стаття 30 Закону України «Про освіту», пункти 45,46 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187.

	кольорове маркування сходів, стін тощо;			
	прозорі конструкції на шляхах руху у будівлі суб'єкта надання освітніх послуг мають відповідне контрастне маркування;			
	відсутні пороги;			
	заміна місця аудиторії (з третього поверху на перший);			
	практикується зміна темпу навчання зважаючи на індивідуальні потреби учасника професійного навчання;			
	практикується надання додаткового часу під час підготовки контрольних робіт, виконання практичних завдань, проходження тестування тощо;			
	практикується надання послуг перекладу жестовою мовою			
33.	У суб'єкта надання освітніх послуг наявні допоміжні засоби для навчання:			
	комп'ютерне обладнання;			
	мультимедійне обладнання;			
	демонстраційне обладнання;			
	обладнання слухового кабінету;			
	обладнання для осіб із сенсорними порушеннями (зі зниженим зором та для сліпих);			
	комп'ютерні програми;			
	збільшувальні та освітлювальні прилади;			
	меблі спеціального призначення (наприклад, висоту та розташування яких можна регулювати, можливість регулювання їх під кутом, наявність бортиків на столі з метою запобігання падіння предметів тощо)			
34.	Кількість управлінських рішень суб'єкта надання освітніх послуг щодо забезпечення інклюзивності професійного навчання, прийнятих упродовж року			
35.	Кількість/частка учасників професійного навчання, які подали заяви щодо їх потреби у інклюзивному навчанні (осіб, %)			
36.	Кількість/частка учасників професійного навчання з особливими освітніми потребами, які навчались за програмами підвищення кваліфікації за індивідуальною освітньою траєкторією (осіб, %)			
37.	Кількість/частка (від загальної кількості) педагогічних і науково-педагогічних працівників, тренерів суб'єкта надання освітніх послуг, які упродовж року пройшли навчання за програмами підвищення кваліфікації для роботи із здобувачами освіти з особливими освітніми потребами (осіб, %)			
38.	Кількість/частка (від загальної кількості) педагогічних і науково-педагогічних працівників, тренерів суб'єкта надання освітніх послуг, які упродовж року пройшли навчання для роботи із здобувачами освіти з особливими освітніми потребами у рамках самоосвіти, зокрема шляхом участі у семінарах, тренінгах, засіданнях за круглим столом, прослуховування лекцій тощо (осіб, %)			